

Da bomo nasprotniki poznali.

Vsi proti nemu — podležejo!

Kje je tako? V Sloveniji! Vse stranke, saj jih imamo cel ducat, imajo svoje programe in svoje organizacije. Vse so si torej nasprotne. Toda vseeno se te stranke postavijo navadno v dve fronti. V Sloveniji imamo dejansko dve taki fronti. Na eni strani SLS, na drugi strani pa vse ostale stranke, kapitalistična SDS, pa socijalistična posestrima in komunisti, pa kmetijski ali radičevci. Za to imamo vedno znova dokaze. Tak dokaz so tudi zadnje volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Socijalisti, radičevci, sploh vse nam nasprotne politične skupine so vrgle geslo: Vsi zoper SLS. Dobro! Sli so! Propadli pa tudi so! Trgovska in obrtna zbornica je v rokah ljudi, katerim zaupa naš narod in tudi SLS, da bodo to zbornico vodili v splošen napredek trgovstva in obrtništva!

Kakor v Beogradu — tako doma!

Vseh sort liberalci se v Beogradu združujejo. Isto počenajo tudi doma, kot smo že zgoraj opisali. Zdaj je pa res vse eno, ali je Urek kandidiral na Puceljevi ali Pivkovi listi, ko pa sta zdaj Pucelj in Pivko v dokaz, da res skupaj držita, že tudi skupaj fotografirana v srbskih listih v družbi Radiča in Pribečevića! Gliha vkup štrihla!

Strah pred talarjem.

Ne vemo, kaj to pomeni, da imajo radičevci tak strah pred talarjem. V svojem lističu so se razpisali v posebnem članku o »moči uniforme«. Strah pred talarjem je znak — praznoverja! Radičevci sicer onim, ki se talarja ne bojijo, očitajo, da so praznoverni, dejansko pa so sami!

Radičevci v občinah.

Če že ima pomen, da se Radiča posluša za državno politiko, če tudi je še tako neumna, ne vemo, kaj naj pomeni radičevščina v občinah. Zato je pač igranje politične igre, če kje postavljajo radičevci svoje liste! Radiču pač ni treba še v naših občinah se vmešavati!

»Narodnjaki« za — narodne izdajalce!

Naši liberalci ti »špilajo vse barbe«, kar kdo hoče. Na eni strani so narodnjaki, taki, da nobeni tako. Na drugi strani pa podpirajo nenarodne, celo protinarodne socijaliste. Mariborski socijalisti so se letos ovekoveli s tem, da so hoteli naprtili slovenskim duhovnikom v Mariboru, da so streljali leta 1919 na Nemce pri neki mariborski demonstraciji, ki je hotela doseči, da bi Maribor spadal pod Avstrijo. Demokrat, urednik »Jutra«, je zagovarjal to početje in dal poklicati iz Avstrije tiste ljudi, ki so tedaj iz Jugoslavije zbežali, že vedo zakaj. Ti so pričali zoper slovenske duhovnike, toda vse to ni nič pomagalo! Socijalist je bil obsojen! In to kljub temu, da ga je branil demokrat. — Zdaj pa so socijalisti začeli pisati celo zoper to, da bi se mi kaj brigali za naše Slovence v Italiji, ki jih fašisti strahno stiskajo ter preganjajo! Pa tudi za to protinarodno delo jih demokrati podpirajo! Ako se bo kdaj kak demokrat še bahal s svojim narodnjakstvom, le pokažite mu nato njihovo zvezo s socijalisti, z najbolj zagrizeno protinarodno politično skupino v državi.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Redno poslovanje skupščine. Nasprotniki naše vlade so vse poskusili, da bi preprečili redno poslovanje skupščine, da bi naj ostala vlada pri volitvi odborov v manjšini. Pred Davidoviča so se vrgli na tla kot ponižni slugi s

— Gospod, nisem gledala za njim, — je rekla žalostno. — Materi je dal zlat in je sporočil, da me osreči, jaz pa sem mislila na tebe in sem zaprla oči pred skušnjavo...

— Tako torej čuva nad teboj Breskev?

Dekle je mirno vzdržalo njegov strogi pogled.

— Mati je stara, revna in ljubi denar, — jo je branila s prosečim smehom. — Takrat sem te mnogo objokavala, in ona si je le prizadevala, da bi tolažila hčerko. Gospod, ne stori ji nič žalega, ona ni hudobna ženska in te ljubi.

Mutsuhito Dsain je videl dekletu v dušo in se je pomiril.

— No, dobro, Zvonček — jo je pobožal po obupanem obrazu. — Nisem jezen... Kaj pa se je zgodilo z mornarskim častnikom?

— Izostal je. In kakor sem slišala, je za mesečnih šest sto jenov vzel za ženo Tuki-Sano, hčer spoštovanega lastnika evropske tovarne...

Sključila se mu je k nogam.

— Gospod, Mutsuhito Dsain, ti si anata ičiban, prvi človek — veliko je tvoje znanje, a dušo mi vseeno ne vidiš. Ne, ker sem jaz le majhno, neznatno dekle. Ne vidiš me, ker me ne ljubiš. Ne vidiš me, ker me več ne ljubiš. Gospod, jaz te le slavim za to in te le zagotavljam: ljubim te, ljubim te, ljubim te...

Zbala se je.

— Sedaj me mrzlo in neverno gledaš, gospod, Mutsuhito Dsain, tuje se mi smeješ, ubogemu malemu dekletu, a čutim, da nekoga dne dam veliko in sveto izpričevalo svoje ljubezni...

Slabotni, zvoneči glas je zadušila bol, malo ročico je pritisnila na srce in je v nemi tugi izginila za bombaževimi zavese z rdečimi čopi...

VIII.

Overton se je nevoljno mučil za mizo. V srečo je pomešala grenkobo zavest, da svojega dela, ki bi tvorilo nov rek, ne more uresničiti. Na mizi laboratorija je ležal cel kup zapiskov, komplicirane kemične doze, čudni stroji so ležali vsenaokoli, zavrženo orodje težkih in brezuspešnih poizkusov in izjavljani trudi.

— Overton, kaj razmišljate? — se je dvignil od druge mize Brinkley. — Kako daleč ste prišli?

posebnim dopisom, vendar se jim ni posrečila ta najpodlejša, hinavska zvijača. Radikalni in demokratiški klub sta ostala v zvezi in tvorita obenem s SLS vladno večino.

Izvolitev skupščinskih odborov. Ker je nemogoče, da bi se razni zakoni, predlogi, prošnje itd. vse prebirale in pretresale javno v skupščini, se izvolijo posamezni odbori, ki stvar podrobneje pregledajo, nato pa poročajo v glavni razpravi skupščine. Večinoma se redno sprejme predlog tako, kakor ga je predložil odsek. Volitev v odsek je torej bila zelo važna. Zakonodajni odbor ima 42 udov. V njem so trije naši poslanci: dr. Hohnjec, dr. Hodžar in Sušnik. Administrativni (upravni) odsek ima 21 članov. Od SLS je v njem dr. Hodžar. Imunitetni odsek (ima naloge, da pazi na nedotakljivost poslanske pravice) ima 21 članov. SLS zastopata dr. Hodžar in Stjepan Barič. V odboru za prošnje in pritožbe, ki ima 21 članov, sta naša poslanca Ivan Jerič in Janez Brodar. Najvažnejši je finančni odbor, šteje 32 članov, kot člana sta naša poslanca Vlado Pušenjak in Franc Smodej. Poseben odbor za stanovanjski zakon. V njem sta poslanca Vesenjak in Kremžar.

Vlada dela. Kljub temu, da je sedanja vlada šele malo časa na krmilu, že pripravlja važne zakone, s katerimi hoče urediti sedaj tako zmešane razmere. Finančni minister je izdelal načrt za olajšanje preobdavnega kmeta. Kmetijski minister je izvršil načrt za ureditev hudournikov in deročih rek, da ne bodo poplavljele. Sodni minister je pripravil zakon o uradnikih in odvetnikih, prosvetni minister o šolstvu, socijalni minister urejuje stanovanjsko vprašanje, ki je v mestih izredno pereče. Vlada dela, opozicija pa vpije in laže.

V radikalnem klubu je kakih deset nezadovoljnejšev, ki se tudi niso udeležili volitev v odseke. Med 100 poslanci se že najde kaka razprtija, a jih Vukičević še vedno trdno vkup drži.

V demokratskem klubu je drugače. Tu se bijeta dva za vodstvo kluba in cele stranke in sicer Davidovič in Marinkovič. Davidovič je dobričina, ali postaral se je in ne presodi sedanjega položaja. Malo mu pa ugaja, ko se mu opozicija tako priklanja. Demokratiški klub mu noče napraviti sramote, vedno znova mu izreka zaupnico za zaupnico, toda politiko pa pusti voditi le Marinkoviču. Tako je torej: Davidoču čast, Marinkoviču — oblast.

Vedno novi napadi v Macedoniji. Komitaši vedno znova napadajo naše postojanke v Macedoniji. Posebno so pa vzeli na muho skladišča smodnika in vojašnice. Naša vojska vse te napade odločno odbija. Ubitih je že veliko število komitašev, vendar prihajajo vedno nove tolpe preko meje. Začeli so po ruskem vzoru, da pošiljajo trojke, to je po tri skupaj. Ne vzbujajo suma, pa vendar že lahko napravijo škodo. V Macedoniji je kakor obsedno stanje.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Krvna osveta v Albaniji. Ne le med priprostim ljudstvom, tudi v ostalih krogih Albanije še velja krvna osveta. Sorodniki ustrujenega Čena bega hočejo izvršiti krvno osveto nad sedanjim gospodarjem Beg Zogujem. Ta se tega zelo boji. V Severni Albaniji so nemiri. Beg Zogu je poslal tja svojo vojsko s italijanskimi oficirji. V svet pa spravlja vesti, da je rajnega ljubil kot brata in da se je sprl z Italijo. Laž je danes najhujše orožje meddržavne politike.

Boj za prestol na Rumunskem se vrši v vsej divjosti in je res nevarnost državne revolucije. Brata Bratianu sta se polastila vse oblasti in zvesto držita za proglazenega prestolonaslednika Mihaela, ki je šele sedem let star in ima zato gerentski sosvet. Prejšnji prestolonaslednik Karl, ki se je že odpovedal prestolu, je to preklical in hoče on namesto svojega sina biti vladar. Njegova mati kraljica Marija je že odšla iz Rumunije. Njegovi zaupniki pa morajo — v ječe. Ker Rusija vedno čaka na ugoden trenutek, da si osvoji Besarabijo nazaj, je Rumunija v obsednem stanju. Vojska je na vse pripravljena. Je pa lahko kako razočaranje naenkrat, ker ima Karl zelo veliko svojih pristašev.

— Računi so točni, teoretično je gotova ona važna iznajdba, praktična izpeljava pa stoji pred nepremagljivimi ovirami...

— Le pogum! — se je smejal stari znanstvenik.

— Plin! Kdo bi verjel, da se ta plinasti nič izpremeni v tako nepremagljivo moč, ravno vsled svojega ničnostnega bistva!

— Kako ničnostni! V neskončnost prodirajoče molekule tvorijo izpremenljivo zakonitost — se je zamislil profesor Brinkley. — Ko da živi v njih ona eksplozivna sila, ona gigantska eksplozivna moč, ki je v nedoumni napetosti v zračnih daljavah razgnala star kaos...

Overton se je zagledal pred se.

— Lažje je od zraka in težje od vsega! Ne more ga premagati človeška misel, ki je obsegla zvezdno vesoljstvo Mlečnih poti...

— ... in nova čuda mikroskopa: orjaško povečani svet nevidnih malčkov — je nadaljeval Brinkley. — Prijatelj Overton, misel treba povečati! Ker tu je malo mnogo večje, ko veliko...

Sklonil je sivo glavo in se zamislil. V sanjavih žarkih zahajajočega solca je bil ko kak star svetnik...

— Kdo bi mislil — je tožil Overton dalje — da je ta mali nič tako mogočen, tako žilav in neubogljiv, tako neukrotljiv! Malo je v resnici mnogo večje, ko veliko. G. profesor, kaj mislite, ali se mi posreči ukrotiti revolucionarno plinsko molekulo?

Brinkley ga je bodrilno gledal.

— Vkupte jo v verige, ujamite jo, zaprite jo v ječo, naravnajte jo in jo prisilite, da izstopi iz stare zakonitosti in da živi po vaši volji. Ker plinske molekule živijo! Imajo preteklost, sedanjost, bodočnost. Preteklost tega do zibel ustvarjenja, sedanjost meji v življenje vesoljstva, bodočnost pa se skriva v nepoznatih formulah nevidnih izprememb. Ali verujete to?

— Verujem... In tudi verujem, da ima molekula zavest, veliko in strahotno zavest. Kak umetnik je bil, ki jo je iz diha in kovine: iz vibracij tresljajev ustvaril vesoljno življenje!

— In vi sedaj hočete prekrizati račune tega velikega Umetnika! — se je smejal Brinkley. — Glej, glej...

Overton se je za trenutek zmedel.

Krvave italijanske roke. Preiskava, kdo je v zvezi z umorom poslanika Čena bega, je dognala, da je Italija naročila in podpirala način ter tudi plačala umor. In to vse zaradi tega, ker je bil Čena beg za to, da naj Albanija živi v miru z Jugoslavijo in naj ne služi Italiji za njeno vsiljivost na Balkanu. — Slovence v Italiji oblast izredno preganja in zatira. Ne smejo po trije skupaj stati. Na njivi, pri delu se snidejo, da se razgovorijo, na potu v cerkev jih zasledujejo, duhovnike Slovence preganjajo. In kjer teh ni več, tam narod — obupuje. Slovenske liste so že skoraj vse zatrli, našim listom ne puste v Italijo.

Zarote na Španskem se kar vrstijo. Komaj tiran Primo de Rivera eno potlači, je že druga tu. Kdo ve, kako dolgo bo zdržal.

Nemčija se je že precej opomogla. Po svetovni vojni je bila Nemčija najbolj prizadeta. Toda z železno voljo se je že precej izklopala iz revščine, v katero jo je pahnila vojna. Težko delo, ki so ga izvršili vsi od delavca do ministra, — pravo stradanje v vsem, jim je pripomoglo do tega, da danes že računajo z dobičkom svojega gospodarstva, kar se tiče uvoza in izvoza.

Angleži se boje Rusije. Že dve leti se bije nekrvavi boj med Angleško in Rusijo. Pravzaprav moramo reči, da Anglija do zdaj še ni imela prav sreče v tem oziru. Niti svoje ožje prijateljice Francije ni pripravila do tega, da bi ostala v sporu z Rusijo. Druge države pa so bile v tem še manj pripravljene ustreči. So sicer takorekoč na strani Anglije, vendar je bilo treba, da je angleška vlada zopet začela Evropo opozarjati na Rusijo in na nevarnost, ki preti Evropi od Rusije.

Zbor narodnih manjšin v Soliji je dokazal, da malo pomaga, če se mali pogajajo, ako veliki tega nočejo. Eno dobro je pa ta zbor imel: Na mizi pred vsakim delegatom je ležala knjiga, spisana v francoskem jeziku, kako hudo je našim bratom v Italiji. Ta knjiga je bila prava senzacija, ker so Italijani skušali preprečiti vsako besedo v tem oziru.

Kaj je novega?

Veselite pri Mariji Snežni. Ko se je prevzvišeni nadpastir po sv. birmi poslavljaj od neke župnije, pa mu je samo en zvonček pel srečno pot, je izrazil željo, naj se nabavijo novi zvonovi. Te besede snežniškemu kaplanu niso dale miru. Sv. birma je bila napovedana za začetek meseca septembra. Na vsak način je hotel, da bi bilo pri Novi cerkvi drugače. Čeravno se mu je oporekalo s slabimi časi, je vendar zbral odbor za zvonove. Načelnik je bil gospod župan Ploj, čvrsto so mu stali ob strani g. oskrbnik Mali, Rajšp in Perko. Največ dela pa je seveda doletelo č. g. kaplana. Hodil je po župniji in še dalje, cele dneve in še po noči, dostikrat žejen in lačen, skoro vedno moker od dežja ali od znoja. Povsod je potikal, tukaj gladil tako dolgo, da je koža odstopila, tamkaj vrtal tako dolgo, da je prišel do živga in prejel kak dar. In spravil je toliko vkup, da so se mogli zvonovi naročiti pred sv. birmo in če ne bi bilo zaprek pri zvonarni, bi prevzvišenega gospoda škofa pozdravili že novi zvonovi. — Z velikimi slovesnostmi, katere je zopet vodil g. kaplan, so zvonove iz Maribora prepeljali dne 22. oktobra k Mariji Snežni. Milostljivi knez in škof je obljubil, da pride na blagoslovitev. Ali v soboto je bril tako nezdrav veter, da bi bilo zelo nevarno za 70letnega škofa in je poslal ml. g. prelata in stolnega dekana, katerega so sprejeli Snežničani z veliko radostjo kot škofovega odposlanca. V nedeljo je gospod prelat pred velikansko množico ljudstva blagoslovil zvonove, potem pa povabil ljudstvo k pridigi in sv. maši. Pri pridigi je z ljubeznivimi besedami hvalil našo župnijo in njo vabil k bogoljubnemu življenju. Po večernicah, katere je g. prelat opravil, je zapel »Te Deum« v zahvalo, da so zvonovi srečno na svojem mestu in da se ni zgodila pri vsem delu nikaka nesreča. Zvonove je vtila livarna pri Sv. Vidu nad Ljubljano,

— Kako bi prekrizal? — je odvrnil zmagovalno. — Saj molekula ostane, samo moji volji se ukloni. To ne bi prevrnilo svetovnega reda, le reguliralo bi ga, ne bi ga skvarilo, temveč spopolnilo...

— Dragi sinko, — je kimal starec, — misel, ki vrta v vaši glavi, ni vaša...

— Marveč čigava?

— Misl onega velikega Umetnika...

— Naj bo — se je vmešal v borbo Overton. — Toda ta veliki Umetnik hoče morda ravno potem mene zboljšati svoje remekdelo. Naj bo! Misl, da bi uklonil razteznost, naj bo misel Stvaritelja sveta. A veste, kaj povem, gospod profesor? Telo stvarnika narave je neskončna materija in duša je titranje, žarek, misel, ki nese v mrtvo materijo življenje. To je Bog! In jaz sem morda misleč in plamenec odlomek božjega razuma...

Brinkley je osupnil nad njegovo besedo.

— Trd govor, — je rekel mirno. — Recimo, da je resničen. Toda povejte, kdo je ustvaril materijo?

— Sama od sebe je...

— Omne vivum e vivo = vse živo je iz živga. Omnis celuloza e celuloza = vsaka stanica je iz stanice. Kdo je ustvaril prvo stanico?

— Nastala je potom medsebojnega vpliva anorganskih snovi...

— In kdo je ustvaril neorganske snovi? — se je smejal prizanesljivo profesor. — Vidite, mladi prijatelj, jaz sem bil svojčas ravnotak, potem pa sem polagoma prišel na to, da sto obrazcev sem, sto obrazcev tje, Boga ne bom iskal, ker ga itak vidim...

Overton se ni hotel prepirati.

— Tudi jaz ga vidim...

— V čem ga vidite? — je zapičil v njega stroge oči.

— V Alicinem smehu... — se je uslužno priklonil.

— V njeni duši je tudi navzoč, — se je očetovsko nasmehnil.

— Da bi že le napočil dan zaroke.

— Pride. Do tistega časa pa moramo delati. Overton, glejte, neko slutnjo imam. Včasih se kar bojim...

Dalje sledi.